

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izmili nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko dočelo na vse leta 25 K., na pol leta 12 K., na četrt leta 6 K. 50 h., na en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse ste 24 K., za pol leta 12 K., na četrt leta 6 K., na en mesec 2 K. Kdor hodi nam posoj, plača za vse leta 22 K., za pol leta 11 K., na četrt leta 5 K. 50 h., na en mesec 1 K. 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaka poština. Na naredbu brez istodebitne vpričajljive naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od poterostopno peti-vrste po 12 h., če se so oznanila tiski enkrat, po 10 h., če se oznanila trikrat ali večkrat. — Dogni naj se izvleči frankevanje. — Rekopi se ne vrada. — Uredništvo in upravnštvo je v Kranjskih ulicah št. 5, in stote upravnštvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagevolje pošljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

"Slovenski Narod" telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

"Narodna tiskarna" telefon št. 85.

Faška gonja.

Pri razpravi o splošni in enaki volilni pravici v kranjskem deželnem zboru so se klerikalni govorniki obširno bavili s »faško gonjo«. Zateva, da se naj vsaestansko zagotovi svobodna volitev, jih je bila spravila z umom. Dokazovali so obširno, da prečastita duhovščina sploh ne zlorablja vere in cerkev za politično agitacijo. Ali nasprotja, v katera so se pri tem zapletali, so bila tako očitna, da njihovih besed nične za resne ne smatra, zlasti ker so pri tem ponesrečenem dokazovanju bili drug drugega po zobe.

Poglaviti »šlager«, s katerim so podpirali svojo trditev, da se cerkev le branji, je bila »faška gonja«. Bridko so se pritoževali zaradi te »faške gonje«, in debele solze so pretakali, da napredno časopisje hujška proti duhovščini, pozabivši popolnoma na dr. Kreka malo poprej izrečeno definicijo, da proglaša protivnik vse to za hujškanje, kar mu ni všeč in kar mu škoduje.

»Faška gonja«. Da govorimo zopet z besedami dr. Kreka: Faška gonja je fetiš, kateremu se klanja klerikalna stranka. Klerikale so si izmisliли to »faško gonjo«, da bi se mogli predstavljati kot nedolžni preganjanje, katerim napredno časopisje dela krvico, sistematično in dosledno krvico.

Na srečo pa ljudje niso tako kratkega spomina in tako slabegavida, da bi ne spoznali tega klerikalnega manevra.

Klerikalcem se je do 1. 1896. pri nas godilo tako dobro, kakor nikjer na svetu. Škofje so izdajali pastirska pisma proti naprednim časopisom, razpostavljalni najsvetjejše za zmago klerikalnih kandidatov, kar pa ni vedno pomagalo, in odrejali skupne

moltive pred razpostavljenim najsvetjejšim za zmago klerikalcev — a napredno časopisje se je komaj upalo to kritisirati. Duhovniki so na prižnici in na leci grmeli proti napredni stranki, proti naprednim listom in proti naprednim kandidatom — a napredno časopisje se je omejevalo na akademične proteste. Na prižnicah, v spovedniščih in v klerikalnih listih so duhovniki predstavljali napredno stranko kot brezversko in kot služabnico hudičeve, popisovali liberalizem kot lopovstvo in vsakega posameznega liberalca kot nepoštenega človeka, dan na dan se je čulo in čitalo, da človek, ki je liberal, ni pošten človek, da je to bitje, ki se ga mora katoličko misleč človek izogibati, kakor bi bil kužen, in ki bi pravzaprav zaslubi, da se ga pobije. Pri tem pa je duhovščina stala pred narodom v vsi svoji gloriji vsak najobskurnejši kaplan je veljal za višje bitje, vsak Nase Žitnik za ulesenje vseh čednosti, vsak oderuški fajmošter za vzor ljudskega dobrotnika.

Takrat je bil boj neenak in ni obetači nič uspeha. Toda, da se človek nauči v sili moliti, se nauči v sili tudi silobrana. In v silobrani je napredno časopisje začelo trgati politiku jočim duhovnikom k rinku z obrazom ter jih kazati narodu take, kakršni so v resnici. Prijetno in zabavno to delo pač ni bilo, zato pa potrebno in koristno. Razgnali smo tiste oblake kobil, ki so zakrivali pravo podobo različnih duhovnikov in pokazalo se je, kako krvavi so pod kožo. Ljudski dobrotniki so se izkazali kot možje, ki na smrtni postelji, grozeč s peklom in s hudičem, izvabljajo ljudem hranilnične knjižice; možje, ki so vsakega liberalca predstavljali kot lumpa samo zato, ker je liberalnega mišljenja, so se izkazali kot sleparji, ki si po konsumih polnijo žepe in

izvabljajo ljudem denar pod najrazličnejšimi pretvezami; duhovniki, ki so imeli polna usta kreposti in so vsakega liberalca zaradi njegovega političnega prepričanja predstavljali kot razuzdanec, so se izkazali kot pohotneči in prečestniki. Seveda je škof Jeglič takoj prihitel tem razkrinkanim ljudem na pomoč in je v znanem pastirskem listu razglasil, da je najbolj grešni duhovnik še vedno več vreden, kakor vsak liberal, ali ljudstvo ni skeptiral tega škofovega dvojnega meritila.

Zavest imamo, da smo storili dobro in koristno in zaslužno delo, ko smo opustili tradicionalno obožvanje vsake duhovske posode in da sodimo tudi duhovnike po njihovih dejanjih, ne le po njihovih besedah. Nehala je navada, smatrati vsakega duhovnika, pa budi še tako slab in malovreden, za neko višje bitje, ki je odmaknen vsaki kritiki, kateremu se ne sme nič ugovarjati, ampak se mu je samo klanjati.

To imenujejo klerikale »faško gonjo«. Tehant Arko je dejal, da ta »faška gonja« klerikalcem nič ne škoduje, da jih le pomaga pridobivati ljudi na svojo stran. Župan Hribar je to otrošarijo izvrstno zavrnil z vprašanjem, kaj potem duhovščina »Slov. Narod« tako srdito prega, če ji nič ne škoduje, nego le koristi, in zakaj izdaja škof celo pastirsko pismo proti »Slov. Narod«.

»Faška gonja« je prazen izgovor. Poštenemu duhovniku, ki poštene živi, poštene dela, poštene izvršuje svoje dolžnost, in če že agitira tudi poštene agitira, ne more nične nič očitati. Še je dosti duhovnikov, ki še nikdar niso imeli prilike se pritožiti, da se je o njih kaj slabega pisalo. Nepoštenim duhovnikom pa se ne bo nikdar več priznášalo. Naše ljudstvo je v nekaterih letih tako napredovalo, da z bistrom česom opazuje početje svo-

jih »od Boga postavljenih vodiljev« in že dolgo ni več zamakneno v vsako tonzuro.

Razmere so take, da duhovščina, dokler bo svojo uradno oblast postavljala v službo škofove stranke, ne sme pričakovati nobenega pardona. Najduhovščina tako živi in dela, kakor bi morala živeti po svojem zvanju in po svojih naukah, pa bo »faška gonja« sama po sebi nehal, v nasprotnem slučaju pa mora biti pripravljena, da bomo še dalja vsakega nepoštenega duhovnika brez usmiljenja razkrinali, ne le ker se mu s tem izpodbije politična veljava in agitacijski vpliv, marved tudi zato, ker to zahteva javna morala.

Realka v Idriji.

V zadnji seji so poslanec dr. Ferjančič in tovarisi podali samostojen predlog zaradi redne deželne podpore mestni občini idrijski za vzdrževanje mestne višje realke.

Predlog se glasi:

Mestna občina idrijska je s sklepom občinskega odbora idrijskega v seji dne 18. vel. srpanja 1900 ustanovila mestno realko, ki se je otvorila dne 18. kmovca 1901 s prvim razredom, pozneje pa se povečala z vsakim novim šolskim letom za en razred, tako da ima letočnje šolsko leto 5. razred in bo s šolskim letom 1907/08 popolna višja realka. Leta 1903 se je na zavodu ustanovil tudi pripravljali razred. To leto je dozidala mestna občina idrijska z izdatkom preko 350 000 K. novo, vsem modernim zahtevam ustrezajoče šolsko poslopje za nastanjenje realke.

Vadževanje realke z obrestovanjem in amortizovanjem posojila 335 000 K., ki ga je morala najeti

občina idrijska za stavbo realnéga poslopja, stane sedaj občino na leto nad 70 000 K., povečajo pa se stroški še izdatno, kadar bo realka popolna. To veliko breme more občino prenašati tem, da pobira visoko 75% občinsko doklado od vseh neposrednih državnih davkov, ki občutno zadeva revno delavsko prebivalstvo mesta Idrije in katero bi vsakršno povračanje doklade, ki je brez pomoči od drugod neizogibno, nikakor ne smoglo.

Vsled velikih stroškov za realko ne more dalje občina posvečavati potrebne pozornosti drugim občinskim zadevam, ki so nujno potrebne k uspešnemu razvoju mesta Idrije tako v zdravstvenem, kakor regulacijem in prometnem oziru.

Ustanoviti srednjo šolo v Idriji je bila občina prisiljena, ker ne država, ne dežela niste hoteli odpomiti kričedemu nedostatku v šolskem oziru mesta Idrije s 6000 prebivalci.

Mestna višja realka ni bila ustanovljena le v korist mesta Idrije, ampak tudi v prvi vrsti deželi kranjski in splošno vsemu slovenskemu narodu, ker je to edini slovenski realni zavod. Temu je najboljši dokaz to, da mestno višjo realko počaja letos 214 dijakov, izmed kajih pa ima več kakor polovica svoje bivališč izven Idrije. Mestna realka idrijska pod dobrim vodstvom prav uspešno deluje in odgovarja vsem tozadovnem predpisom za državne srednje šole, vselej česar ima zavod tudi pravico javnosti.

Mesto Idrija plačuje deželi kranjski leta za letom samo na dokladi k državnim neposrednim davkom 60 000 K. in je prvo mesto po davčni moči za Ljubljano na Kranjskem. Dežela pa nasprotno nima nikakršnih izdatnejših stroškov z Idrijo, deželno cesto Logatec-Idrija subvencijonira država, ljudsko šolstvo pa

LISTEK.

Slovensko-nemška meja na Stajerskem.

Kulturno zgodovinski in narodopisni dneski.

Nabral A. B.

(Dalje.)

Kaplja (802 m) je še po večini slovenska župnija. Leta 1880. so našeli 1137 Slovencev in 108 Nemcov, leta 1900 pa 1232 Slovencev in samo 43 Nemcov. Slovenci so napredovali za 95, Nemci pa nazadovali za 65 duš. In to je tako mnogo, ako pomislimo, da za nemščino delujejo z vsemi silami arvežki in lučanski Nemci ter nemški šulferaju v šoli. Nemci imajo strastnega agitatorja v osebi župnika in kranjskega načelnika Richtera, ki se je z očividnim namenom naselil v Kaplji. Narodnostne razmere so se začele boljšati, odkar župnikuje v Kaplji miroljubni, a odločni češki rodoljub g. Fr. Šavel. Ž njim je graški škof hotel poslati Kaplji narodno pogubo, a postal je blagoslov. G. Šavel namreč pri prihodu v Kapljo ni znal besedice slovenske, in škof si je mislil, da bo moral delovati v nemškem smislu. Že imenovani župan mu je tudi pri prihodu nagnil, da lahko nemško pridigne, češ,

da ga bodo itak vši razumeli. G. Šavel pa se je z veliko vnučno lotil slovenske slovnice, sestavljal si je pridige po slovarju, a danes govoriti slovensko kakor rojen Slovenec. Prečrtal je pogubne račune nemškemu škofu.

Slovenski Kapljani so v tem pogledu dandanes na boljem, kot so bili pred 50 leti. Takratni župnik je bil nekoč v Lučane naprošen, priti slovensko pridigovat, a ni mogel brati slovenskega evangelija ter je prosil za nemškega, češ, da mu gre laglje prestava iz nemščine. Lahko si mislimo, kaka je bila ta slovenčina.

Šola je po večini nemška, le v 1. razredu se poučuje s pomočjo slovenščine, zaradi česa mora biti vsaj en učitelj usposobljen za slovenščino. Do leta 1860 je bila šola sploh nemška. Sedaj je tak nadučitelj Widmoser, po mišljenu Nemec. Gotovo tudi za njegovo nameščenje ni šulferajn nedolžen. In ljudstvo samo spoznavata, da ta učitelj narodnostni stvari več škoduje kot drugi učitelji, ki je trd Nemec ter več tega popolnoma brezpliven v šoli in izven šole. Sploh se narodna zavest opaža že pri otrokih, ki se z veliko mržnjo uče nemščine, ko pa dosegajo 14. leto, vržejo jezno nemške knjige v kot, da jih nikoli več ne pogledajo. Ljudstvo je toliko probujeno, da bi se

le pri nekoliki skrbi Slovencev za to obmejno postojanko dala ista še pravčasno popolnoma rešiti. Tu veljavaj pred vsem že omenjeni migljaj družbi sv. Cirila in Metoda glede nameščenja učitelja. Prilika za to bo najbrže prav kmalu, ker so nemškemu učitelju Menningerju postala tla že vroča. Da je dobila v šoli nemščina toliko veljavno, zakrivilo se je leta 1857. ko se je preprečilo od šulferajna 1500 gld., ki jih je ponudil kot »brezobrestno in nedopovedno posojilo.« Takratni župnik g. Kitak si je mnogo prizadeval, da bi preprečil ta narodni madež. Odločili so le bori štirje stotaki. Družba sv. Cirila in Metoda je bila pri volji darovati 1000 gld., a 100 gld. je ponujal župnik Kitak, dasi je bil notoričen revez. Njegova prizadevanja so propadla. Pretresnjoče je opisal ta boj za šolo v župni kroniki, kjer pravi: »Britke ure, ki jih je dušni pastir v tej dobi prestat, ostanejo mu vedno nepozabljive.« Tolične prevare so mu vzele pogum ter je odšel v lazaritski samostan.

Družba sv. Mohorja šteje 23 članov. V župniju prihaja več slovenskih časopisov. Najhujši zapeljivec v teh gorskih krajinah je strupeni »Stajerc« iz Ptuja. Neki premožni posestnik, ki se je iz Kaplje izselil, ga naroča na svoje stroške kmetom cele skladnice. Parali-

zovati ga sicer skuša zelo zavedni kmet Narat, ki naroča kmetom slovenske časopise. Žal, da nima na razpolago toliko premoženja. Najhujšje je ponemčeval krajevna in domača imena v Kaplji župnik Jakoppe (1844—1870).

Samostojna župnija je postala Kaplja leta 1752. Do leta 1858. je pripadala k labodski škofi, in sicer k marenberškemu dekanatu. Leta 1858. se je priklopila lučanskemu dekanatu in tem sekovski škofi. Raič piše v imovanem svojem potopisu: »Raič smo čuli, da so obče ljubljeni vladika sekovski obljudili Kapljo in Sv. Duh še Labošanom izročiti za slovenskega jezika voljo. Res kervava sila je, inače se v kratkem potujijo.« — To se pa sedaj ne zgodi več, ker se je pravi trenotek zamudil! Šola je bila ustanovljena leta 1807. Prvi učitelj je bil obenem mežnar in takozvani »Amtmann«. Biti je moral bud pedagog, ker najdemo v kroniki zabeleženo, da je leta 1810. nekega župljana na koru tako hudo nabil s palico, da so morali cerkev na novo blagosloviti, pri čimer je bila slovenska in nemška pridiga.

Kapljani so od nekdaj držali korak s svetovnim gibanjem. V revolucionarnem letu 1848. so si tudi privočili svoj domači punt, ker jim je bilo predaleč iti razgrajat v Gradeč ali na

Dunaj. Neki delavnik — 30. marca — se je na veliko župnikovo začudenje napolnila cerkev samih krepkih kmetov. Vsi so bili oboroženi z gorjačami. Po maši so se začeli pred cerkvijo formirati kakor za vojsko. Župniku so povedali, da gredo v Arvež, »davke odpravit.« Zaman jih je župnik svaril. V Arvežu je »Rentmeister« res dobil tak strah pred njimi, da jih je vse obljubil, le prosil jih je, naj poštejo svoje pooblaščence čez teden dni, do takrat da se bo že z ministrom dogovoril glede njihovih zahtev. »Puntarji« so se zadovoljili s predlogom, nakar je »Rentmeistr« tako odleglo, da jih je hotel pogostiti s par sodčki piva, kar pa so kmetje odklonili. Bila je njihova sreča, ker bi sicer tisti večer ne bili več spali doma. »Rentmeister« namreč ni imel pri roki oboroženih moči ter je gotovo hotel med popivanjem poklicati vojake iz Maribora. Teden pozneje so res kraljali kmečki delegati pogumno z visoke Kaplje, a bolj ko so se bližali trgu, bolj jim je tudi upadal pogum. Končno se je le eden sam osrčil, da je prišel k »Rentmeistr«, kjer so ga skrili vojaki takoj zgrabili ter odveli v Gradeč v ječe. Tako se je končal kapljanski punt, a Kapljani še dandanes plačujejo davke, akotudi z mrmranjem, kakor sploh povsod.

(Dalje prih.)

vla da pozivlje, nasvetovati na najvišjem mestu, da se sedanji deželni in državnozborni volilni red, ki slovi na oktrombenem februarškem patentu iz leta 1861, potom najvišje odločitne razveljavni in istim potom uvede za državni in deželni zakonodajni zastopnik nov volilni red po načelih splošne, enake, ne posredne in tajne volilne pravice. — III. C. kr. osrednja vla da se pozivlja skrbeti za to, da se v vsakem slučaju endobno, z oživotvorenjem novih volilnih redov uveljavi tudi poseben zakon v osiguranje popolne volilne svobode vsakega k volitvi upravičenega državljanu. Predlog je bil sprejet z večino glasov, ker so se narodno-napredni poslanci glasovanja vzdržali. Storil pa se je veličen korak k približanju, ker se je večina odseka izrekla pri volitvi v deželni zbor za proporcionalni sistem, tako da bode v deželnem zboru vsak čas tudi manjšina primerno zastopana.

Salezijanska cerkev na Rakovniku. Poročali smo že, da poka in razpada zidovje za novo cerkev, ki jo grade Salezijanci na Rakovniku. Zdaj jim je vla da ustavila vsako delo. Salezijanci so lahko miselno in svojevoljno premenili potrejeni projekt in zdali tako površno in nepravilno, da morajo ves souterain podreti. Vla da jim je ustavila za zdaj delo ter utratala, da morajo vse zidovje podreti, ker je nevarno. Predno pa dobe Salezijanci dovoljenje, da nadaljujejo delo, morajo, kakor rečen, sploh podreti souterain. To je uspeh lahkomiselnega postopanja. Salezijanci so zapravili več tisoč goldinarjev in bodo seveda gledali, da jih izprešajo iz ljudstva!

Zaradi krivega pričevanja. Radi sorske afere se vodi sedaj preiskava pri okrajnem sodišču v Škofji Loki. Kakor čujemo, sta dva svedoka, ki bi naj izpovedala proti župniku Breču, pričala tako „veče“, da se je sodišče čutilo primorano, ju izročiti drž. pravdništvu radi krivega pričevanja!

Velik manifestacijski shod za splošno volilno pravico sklicuje politično društvo »Edinstvo« v Trstu za nedeljo ob 10 uri dopolne v veliki dvorani tržaškega »Narodnega doma«.

Dogodki v Ricmanjih. Iz Ricmanj pišejo: Dne 1. t. m., na praznik Vseh Svetnikov, smo imeli tu zopet civilen pogreb — šestinpetdeseti, odkar živimo v izjemnem stanju, to je, odkar je dal tržaški škof dr. Nagl zapreti in zapečatiti našo cerkev. Kakor vsakega doslej, se je tudi tega pogreba udeležila ogromna množica, kakih 3000 ljudi. Ta številka pravi že, da je poleg domaćinov došlo tudi mnogo ljudstva iz sosednjih vasi. Zagrebi pa smo posestnika Josipa Pregerca, ki je bolehal kako štiri mesece. Po dovršenem pogrebu je naš župan Ivan Berdon, ker je bil ravno predvečer dneva vseh duš, kropil grobove v navzočnosti velikega števila ljudi, ki so molili za pokoj duš svojih dragih pokojnikov. Vsa ta proslava spomina mrtvih se je vršila na skromen, a ganljiv način v najlepšem redu.

Vojaške vesti. V pokoj je šel stotnik-računovodja pri 18. peš

čista in nedotaknjena kakor angel v nebesih.«

Napol gola ženska, ki se zbljaje v svoji spalnici na kolenih lahkoži vega devinskega vladarja, pač ne more pričakovati, da bo še kdo verjel v njeno čistost in nedotaknjenošč. Ker ste pa vi tako prepričani o njeni čistosti in nedotaknjenošči — vzemite jo v svoje varstvo. Mesto Čedad se lepo zahvaljuje, da bi še dalje smatralo tako izgubljeno dekle za svojo varovanko.«

Juri je segel po svojem meču, da bi na mestu maščeval te žaljive besede. Zamahnil je in udaril bi bil, da ni Katarina čula v sosedno sobo ženketu in prihabela nazaj. Zgrabilo je Jurja za roko in Ottobone je utegnil pobegniti.

Zdaj pa so Katarino zapustile moči in jokajo se je zgrudila na telo, mrmrja: »Izgubljena ženska sem, izgubljena ženska sem.«

(Dalej prih.)

polku Fran Maselj ter se naseli v Ljubljani. — Poročnik pri 87. polku v Pulju je postal Ferdo Praprotnik iz Ljubljane.

Slovenske gledališča. Iz pisarne »Dramatičnega društva« se nam piše: V petek dne 10. novembra se poje v tej sezoni zadnjih velika prekrasna slovenska opera »Pikova dama«. Opera je v musicalnem osiru polna krasote in miline. V njej nastopijo vse naše prve operne moči, sploh vse operno osobje. Kakor redeno se poje opera v tej sezoni zadnjih.

Popravek. V včerajšnji ceni predstave burke »Detektiv« bi se moral pasus o izgovarjanju glasnika »ek glasiti: Besedi »priča«, potem se ne izgovarjate kot priča, potem, marveč priči in potem.«

Zagrebško »Kolo« v Ljubljani. Bratje Hrvati namenajo vse jako krasen način pokazati, kako je dejanski gojiti toliko vredno jugoslovansko zavzemnost. Odločili so se, da pridejo prihodek soboto, dne 11. novembra s svojim najboljšim pevskim zborom, s slavnim »Kolcem v Ljubljano in da pride ob 8. zvečer v »Narodnem domu« velik koncert. Pevski zbor »Kolo« šteje 50 najboljših pevcev, kar jih premore Hrvatska. Zbor zavzema nekako takto stališče med Hrvati, kakor pevski zbor »Glashene Matice« med Slovenci. Z zborom pridejo našljene hrvatske glasbenike prof. N. pl. Faller in Vilko Novak, ki se bosta v vodstvu zborov delila. Hrvatsko »Kolo« je v zadnjih letih izvrševalo približno tak program, kakršnega izvaja »Glasbena Matice«. Navajamo le nekaj najznamenitejših glasbenih del iz novejšega časa, katera je »Kolo« z najnajejšim uspehom izvajalo: Dvrtakov: »Mrtvaki ženine« in »Stabat mater«, Hartmanov oratorij »Sv. Frančišek«, Beethovenovo: »IX. s mfonijo«, Verdijevo: »Requiem«, Rossinijevo in Zajdovo: »Stabat mater«, Perosićev: »Vstajenje Lazarjevo« itd. Sedaj se pripravlja, da izvede veliki Zajdov oratorij: »Prvi greci«. Poleg teh in še drugih velikih del je izvajalo »Kolo« v teku 42 let svojega obstanka nebroj hrvatskih, slovenskih in drugih slovenskih skladib in vselej doseglo najsjajnejše uspehe. V Ljubljano je bilo »Kolo« došlo že leta 1867, ali koncert pred sedaj prišel med nami. — Z ozirom na idealno krasni način tega pohoda bratov Hrvatov v Ljubljano in z ozirom na veliki muzikalni užitek, ki ga nam nudi »Kolo«, je nas Slovencev sveta narodna dolžnost, da vsprememo ljubljene nam brate kar najsjajnejše in da posetimo njih koncert, kar možno velikem številu. — Sedaj za koncert po 4, 3 in 2 K. stošča po 1 K 20 vin, za dijake po 40 vin, se dobivajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu.

Prešernov spomenik. Prejeli smo naslednje pismo: V zadnji Prešernove številke »Naših Zapiskov« blagovolite sprejeti naslednje pojasnilo: Urejujoč v preteklem septembru v Ljubljani omenjeno publikacijo, sem imel pogosto priliko slišati, da nas bo »Narod« »raztrgal«, ne spuščajoč se v nikako stvarno kritiko z nami. Jaz tega nisem verjal iz enostavnega razloga, ker bi se to reklo svoje sotrudnike: — ne kritizirati, (kar bi bilo seveda ne samo kolegialno, ampak glede na tako važno narodnokulturno stvar, kakor je novi spomenik, naravnost potrebitno) — marveč prosto bagatelizirati in s tem seveda ob svojih izdanjih odganjati. Ta konsekvenca bi sledila sama ob sebi iz bagatelizacije, in bi ne bilo treba zanj še »bojkota« od naše strani. — Poslednjega »Naroda« ni storil in je s tem dokazal, da so bile vse govorce neosnovane. Zdal, da je opustil tudi prvo in odrekel stvarno kritiko tudi umetniškotkritičnim faktom, navedenim v naši publikaciji od strokovnjakov in slovenske mlade pisateljske generacije — (glede odborove manipulacije nismo pričakovali od listov nobene kritike, ampak od odbora, ki je po svojem tajniku v privatnem pismu tudi obljubil oficijalno poročilo). Edine besede kritike od strani »Naroda«, govoreč o »idealnem prijateljstvu« in »osobni mržnji« zame kot urednika ne drže že zato, ker iz izdanja za pazljivega čitalja sledi ravno nasprotno: da sem si kolikor moguče prizadeval navesti tudi mnenja mož, i umetočki i odboru ne samo kompetenčnih, ampak tudi naklonjenih. Tendenca (dati nepristransko sodbo) leži v publikaciji. Ako izraz tu ali tam prestopi težko dočoljivo idealno mejo, je to stvar temperamenta posameznih sotrudnikov. Da pa se v končni sodbi nismo nagnili v korist kiparja Zajca in odbora, smo to storili, ker se nista njima v korist naginala: iz navedenih umetniških mnenj rezultirajoča zdrava logika in — moderna estetika. Ako Vam še pripomnim, da sotrudniki »Prešernove številke« nismo

bili v nikaki zvezi z »Našim Listom«, mi preostaja samo že prijetna dolžnost, zahvaliti se Vam že vnaprej za prijaznost natisnjenega tega pojasnila. Na Dunaju, 8. novembra 1905. Vaš dr. Ivan Prijatelj, urednik Prešernove številke »Naših Zapiskov«.

Odbor ljubljanskega Sokola se je v odborovi seji dne 30. oktobra konstituiral takole:

Starosta: dr. Viktor Murnik; podstarosta: dr. Vladimir Ravnihar; načelnik: Bojan Drenik; tajnik: Fran Windischer; blagajnik: Pavel Skale; odborniki: Janko vitez Bleiweis, Vilko Bukovnik, Avgust Jagodic, dr. Alojzij Kokalj, Henrik Lindtner, Matko Prelovšek, Rud. Vesel. Odbor je sklenil, da priredi letos soper Miklavžev večer ter obidan Silvestrov večer. Za zabavno in družbeno prireditve bodo skrb zabavemu odseku, v katerem so bratje dr. Kokalj, Prelovšek, Bleiweis, Vesel in Jagodic.

„Ljubljanski Sokol“ se udeleži sprejema hrvatskega pevskoga društva »Kolo«, ki pride v Ljubljano v soboto z brzovlakom ob polu šestih zvečer, korporativno. Bratje Sokoli se opozarjajo na tozdevni odborov poziv v današnji številki načega lista. — Želeti bi bilo, da bi se tega sprejema korporativno udeležila tudi druga narodna družba!

Knjižice »Slava Prešernu« je narodlo šolako vodstvo v Višnjigori 15 izvodov. — V »Učiteljskem Tovarišu« smo že pred mesecem čitali, da je okrajni šolski svet za goriško okolico sklenil, naročiti za šolske knjižnice 200 izvodov knjižice »Slava Prešernu«, iz Dekanov se nam je takisto s privaten strani poročalo, da se je za tamošnje šolske knjižice sklenilo kupiti 50 izvodov, vendar še pa nidišlo niti od te niti od one strani to zadevno v narodlo. Ker je pa zaloga knjižice že kako malo, bi bilo pač želeti, da bi one korporacije, ki nameravajo nakupiti knjižico, to čim preje storile! To velja zlasti o onih korporacijah, ki imajo v tem oziru že gotove sklepe!

Društvo zdravnikov na Kranjskem. Prihodnje redno mesedno zborovanje se vrši v petek, dne 10. t. m. ob 1/2. uri popoldne v hotelu »Unione«. Snajališče kavarna »Unione«. Dnevni red: 1. Ogledovanje higijskih naprav v hotelu »Unione«. 2. Služajnosti.

Razstava avstrijske domače industrije na Dunaju. Piše se nam: Včerajšnjo notiso o tej razstavi blagovolite nekoliko popolniti. Razstava ne obsegata le domače industrije, temveč tudi ljudska umetnost. Kranjska je na njej izborno zastopana. Poleg dejavnega muzeja in kustos dr. V. Smida sta razstavila zanimive predmete iz svojih zbirk vitez pl. Strahl v Stari Loki in J. Sadnikar v Kamniku. Osobito zadnji je postal prekrasne objekte iz svoje bogate zbirke. — Po narodilu avstrijskega muzeja, v katerem se tudi razstava vrši, je prevezel poverjenštvo za Kranjsko ravnatelj Ivan Šubić, ki je posredoval pri navedenih razstavljaleh ter izbral predmete. Izšel je tudi velezanimiv katalog, za katerega je ravnatelj Iv. Šubić spisal skico kranjske domače industrije in ljudske umetnosti. — O tej velezanimivih razstavi bodoemo svojim čitaljem še poročali.

Ljubljanska društvena godba.

Novi odbor »Društvene godbe« se je poprijel z vnočno in resno delo, da se omogoči ne le ob sto, temveč tudi nadaljnji razvoj, namesto v osiguranje dobre godbe. Svet si stavljeni načagi, okrepliti predvsem finančno stanje godbe, so se storili in se bodo še rasniki kroti v svrhu doseganja tega. Po iniciativi odborov in agilnega predsednika so darovali še sedaj za tekoče društvene potrebsti g. dr. A. Kokalj, U. pl. Trnković in V. Rohmann, dr. V. Krišper, po 50 K, dr. M. Hudnik 25 K; za ustanovni fond godbe pa zopet g. dr. A. Kokalj, U. pl. Trnković in V. Rohmann po 50 K. — Hvala požrtvovanim darovalcem! — Naj bi tem slegu sledili in drugi p. t. dobrotniki in merodajci krog, ter korporacije upoštevajoč, da obstoj dobra civilne godbe tudi ni najmanjša reklama za vzdigniti promet tujcev v naši moderni, lepo se razvijajoči Ljubljani.

Bolniščka blagajna goščinstvo in kavarnarjev. Tukajnjev zadruga goščinstvo, kavarnarjev, žganjetčnikov in kavarnarjev si je ustavnila svojo bolniščko blagajno. V ta namen sklicani izredni občni zbor je bil mnogobrojno obiskan ter se je istega udeležil tudi magistrat svetnik Seček kot za stopnik občne oblasti. Glavna točka dnevnega reda so bila pravila bolniščke blagajne. Pristop k blagajni je za člane Zadruge goščinstvo in kavarnarjev obligatoričen; vpisnina znača 5 krov, letni prispevek pa bo dolodeval vsako leto redni občni zbor. Precej dolga in živahnja je bila rasprava o nasvetu g. Dachsa, da si sme vsak oboleli član sam izbrati zdravnika in da se ne nastavi blagajnički zdravnik. Zastopnik obrne oblasti je negotal, da bi bil tak sklep tako nevaren za obstoj bolniščke blagajne, vendar je pri glasovanju obvezal Dachsov nasvet. Ostala določila predloženih pravil so se brez debate odobrila. V upravnem odboru bolniščke blagajne so bili izvoljeni g. Ivan Tostit načelnikom, g. Fran Remičem njegovim namestnikom, g. Fran Anzlin, Anton Albert, Fran Bergant, Josip Maček, Avguštin Zajec in Jakob Zalaznik cdborniki. Deželni zvezki kranjskih obrtnih zadrug ki nameščata počenjši v novem letu 1906 izdajati svoje lastno glasilo v varstvo obrtnih interesov, dovolili se je vta namen prispevki 100 K.

Kavarnarjev obligatoričen; vpisnina znača 5 krov, letni prispevek pa bo dolodeval vsako leto redni občni zbor. Precej dolga in živahnja je bila rasprava o nasvetu g. Dachsa, da si sme vsak oboleli član sam izbrati zdravnika in da se ne nastavi blagajnički zdravnik. Zastopnik obrne oblasti je negotal, da bi bil tak sklep tako nevaren za obstoj bolniščke blagajne, vendar je pri glasovanju obvezal Dachsov nasvet. Ostala določila predloženih pravil so se brez debate odobrila. V upravnem odboru bolniščke blagajne so bili izvoljeni g. Ivan Tostit načelnikom, g. Fran Remičem njegovim namestnikom, g. Fran Anzlin, Anton Albert, Fran Bergant, Josip Maček, Avguštin Zajec in Jakob Zalaznik cdborniki. Deželni zvezki kranjskih obrtnih zadrug ki nameščata počenjši v novem letu 1906 izdajati svoje lastno glasilo v varstvo obrtnih interesov, dovolili se je vta namen prispevki 100 K.

Medeljski počitek. Piše se nam z deželite: S 1. novembrom t. l. je stopila v veljavno prstava o nedeljskem počitku (gl. dž zak. z dne 30. oktobra 1905 kos XI) Dosedaj so poddeželski trgovci ob nedeljah zapirali vedenina ob 4 uri, drugi ob 5 uri; ponekod se pa sploh niso brišli za zapiranje — posebno tisti, ki so obenem tudi gostilničarji. Seveda izvražuje trgovski posebni dotočnikov vedenoma uslužbeni, oziroma uslužbenke. Nekateri trgovci zdaj sicer ob urah zapirajo glavna vrata, a predajo potem pri strankih vratih brez ženiranja, kolikor kdo hoče, kot bi bilo to dovoljeno. Drugi trgovci pa radi privoščijo počitka ob nedeljah ter se drže ure zapiranja, a so vedno gori omenjenih močno oškodovani. Z ozirom na to ter z ozirom na sedaj v veljavno stopivi zakon bi svetovali gg. orožnikom po deželite, da blagovolijo kot organi reda paziti, da omenjeni zakon ne bo ostal samo na papirju, nego da se bode izvrševali, ker je v ta namen tudi sestavljen!

Slaba tovaršija. Trgovski potnik Franc Pristolič iz Brežic na Štajerskem je šel iskat v Trst kako službo. Seznanil se je z nekim tržaškim postopcem v starem mestu, popival z njim celo popoldne v nedeljek, zvečer sta pa še spat v neki hotel v skupno sobo. Ko se je drugo jutro Pistolič zbudil, je bil sam; s postopcem je pa izginil tudi Pristoličeva srebrna ura z zlato vrnjico ter 86 K denarja. Po tej slabici tovaršija Pristoličeva srebrna ura z zlato vrnjico ter 86 K denarja. Po tej slabici tovaršija Pristoličeva srebrna ura z zlato vrnjico ter 86 K denarja. Po tej slabici tovaršija Pristoličeva srebrna ura z zlato vrnjico ter 86 K denarja.

Za opeklinski umrla.

Pri posestnici Mariji Plešnik pri Sv.

Emi pri Šmarju pri Jelšah je nastal ogenj.

Plešnik je hotela iz gorečega

bleva rešiti kravo, a ji je pri tem začela goretih oblike, da je ženska

vsled hudi opeklini čez dva dni umrla v groznih mutah.

dne 11. t. m. z običajnim sporedom v restavraciji »Zum Magistrate I. Lichtenfelsgasse 3. Začetek ob 8 uri zvečer. Svetobodomiseleni slovanski gostje dobro došli!

Glas iz občinstva. Boljšo pot prosimo stanovalcem - davkopladevcem na cesti na Rudolfovem železništvu. Ta cesta je od tam, kjer se križa s progom južnega železnišča, dalje proti Deghenghijevi tovarni v tako slabem stanju in tako zanemarjeni, kakor, lahko rečemo, nobena poljska pot. Letos, kakor kaže, pač še ni bila nasuta ali blato odstranjeno z njo. Ob poslopu Činkelne tovarne nastopi voda ob vsakem najmanjšem dežju — ob sedanjem deževju pa še posebno, kajti kanal je zamašen in se skoraj ne vidi iz brata in to že nekaj mesecev. Voda stoji ob zidu do sredne pote. Pešci smo primorani gaziči grozno blato po voznih cestah. Ako pa sreda voz, mora se mu ogniti na drugo stran, kjer tudi ni veliko bolje; tudi tu lahko zajameš vodo v čevljeh, pri tem te pa konji v voz očkrope s blatom, da se ne vidiči iz njega. Tudi razsvetljava je tako slaba na tej cesti. Gorita namreč samo dve svetilki, a še te mnogokrat ne. Sedaj ob zadnjem velikem snegu — čakali smo, kdaj se odstrani in napravi gaz — a zmanj! — imeli smo pa popolno temo celih — osem dni. Lahko si je misliti, kako mučna morski biti hoja v velikem snegu in blatu ter v temi. Lu naši otroci! Kako se ti revčki mučijo po takih potih, ki jo morajo prebrati najmanj štirikrat na dan v šolo grede. Poklicani faktorji na skrbi, da se vsem tem nedostatkom odpomore v prav kratek čas in na obrađajo v bodoče nekoliko več pozornosti tej cesti. — Stanovalci davekopladevcem.

K notici o krasni slovenščini in nemščini na nekem oznanilu na hiši v Kolodvorskih ulicah št. 26 nam je došlo pojasnilo, da dotični listek ni prileplil na vrata lastnik imenovan hiša Matej Orehovec, marveč da je to brez nje gove vedenosti storil izselivši se načemnik Anton Kutiaro.

Tatwini. Hapcu Jos. Zobecu je bila včeraj na Dolenjski cesti izpred nekega gostilniškega hleva ukrazena 12 K vredna suknja. — Izani Pirševi je na nekem gostilniškem dvorišču neznan tat ukradel štiri piščance, vredna 3 K 60 vin.

Delavske gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 10 Ogrov in 7 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 17 Slovencev. V Heb je šlo 20 Macadoncev in 25 Hrvatov, v Hruščevi jih je šlo 19, na Jesenice 20, v Inomost 17, v Ljubno 18, nazaj jih je pa prišlo 100.

Izgubljene in najdene reči. Gospa Marija Fettich-Frankheimova je izgubila denarnico s 6 K. — Črveljski mojster Peter Sušnik je izgubil 20 K. — Kuharska Ivana Čebaškova je izgubila denarnico s 5 K. — Postrežkinja Marija Kodrnova je našla denarnico z manjšo vsto denarja in jo oddala na magistratu. — Karolina Hladetova je našla perečni prstan.

Ljubljanska društvena godba priredil danes svezčer v hotelu »Ilirija« (Kolodvorske ulice) društveni koncert za člane. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

Semenj Dne 8. t. m. je bilo na mesečni semenj pragnanih 604 konj in volov, 407 krav in telet, skupaj 1011 glav. Kupčija je bila pri govejji živini kakor pri konjih dobra.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 29. oktobra do 4. novembra 1905. Strošilo novorojencev 14 (= 19.35%), mrtvorojenca 2, umrlih 20 (= 27.71%); med njimi so umrli za vratice 1, za jetiko 5, za vnetjem sopilnih organov 1, vseled mrtvouda 2, vseled vezgode 2 za različnimi boleznjimi 9. Med njimi je bilo tujev 9 (= 45%), iz zavodov 14 (= 70%). Za infekcionsimi boleznjimi so zboleli, in sicer za vratice 4 osebe.

Jugoslovanske novice

Starčevičeva stranka prava ima jutri v četrtek svojo glavno skupščino v Zagrebu. Vodja stranke dr. Frank bo na skupščini govoril o političnem položaju, dr. Mile Starčević o delovanju v saboru, dr. Pavelič bo poročal o življenju. Poveljnik 2. voja na Dunaju je postal dosedanj poveljnik 11. voja v Lvovu podmaršal Fiedler.

Zaradi sleparške kride obtoženi Oton Taussig na Dunaju je bil pred porotniki oproščen s 6 glasovi proti 6 glasom.

V sled amnestije na Ruskem se je vrnilo iz Švice v Rusijo več sto mladih ljudi, večinoma dijakov.

Za župana v New-Yorku je izvoljen zopet Clellan.

Marijina služba in božja služba. Časopis »France et Evangile« v Parizu poroča iz letnega počasnega katoliškega klerusa iz leta 1904 sledče interesantne podatke: Na francoskem in v Alžiriju je 1142 božjih potov. V 24 francoskih provincijah so se podajali romarji le na Marijina božja pot. Skupno je bilo 945 romanj v čast Marijino, 171 v čast raznih svetcev, samo 25 v čast Kristovo in le eno v čast hočjo. Iz tega je jasno, da je katoliška cerkev

mestni občinski svetnik. — Lepo sadove dona frankovska politika! Žalostno je, ako je kaka stranka prišla že tako daleč, da se mora v svoji politiki posluževati noža in kola! —

Podraženja mleka v Zagrebu. Ni še dolgo tega, od kar se je vodila ljuta horba radi podraženja mleka v Ljubljani. Sedaj se obeta enaka vojska radi mleka tudi v Zagrebu. Kakor v Ljubljani, so izvali tudi v Zagrebu podraženje mleka klerikalni in veliki producenti. Na čelu onih, ki so podražili mleko, je zagrebški nadškof dr. Po silovič, ki ima v okolici zagrebški veliko mlekarne. Ta mlekarne je prva zvišala ceno mleka na 24 v naravnih liter. Nadškofu so sledili drugi veliki producenti in prodajalci in Zagrebčani morajo sedaj plačevati liter mleka splošno po 24 vinarjan. — Kakor se vidi, so klerikalci povod enaki; meščanstvo, ki neče plesati po njihovi pšitalki, jim je povod trin peti, zato porabijo vsako priliko, da bi mu škodovali. Kjerkoli se vodi kak gospodarski boj proti meščanstvu, povod korakajo na čelu klerikalci. V Ljubljani je bilo tako, takisto je sedaj tudi v Zagrebu. Nadejati se je pa, da bodo kakor v Ljubljani tudi v Zagrebu umeli nastopiti s primereno energijo proti brezvestnim podražiteljem najpotrebnnejšega ljudskega živila — mleka.

Cista stranksa prava in grof Apponyi. »Obzor« je nedavno tega priobčil članek grofa Alberta Apponyja, enega izmed voditeljev madjarske koalicije, v katerem se je razpravljalo o razmerju med Hrvatsko in Ogrsko. Eksekutivni odbor čiste stranke prava je sklenil, da bo na ta članek odgovoril v posebnem pismu na grofa Apponyja. Besedilo tega pisma, v katerem se boste pojasnilo, zakaj je čista stranka prava proti reški resoluciji, se boste publiciralo na današnji glavni skupščini »Starčevičanske stranke prava«.

Za prirejevanje vseslovenskih učiteljskih skupščin in šolskih razstav se navdušuje v Kragujevem v Srbiji izvajajoč »Prosvet«, organ prijateljev srbske narodne prosvete. Urejuje to list učitelj Jov. P. Jovanović. To svojo idejo zagovarja v daljšem članku, ki ga sklepa tako le: »Prosimo uredništvo vseh slovenskih učiteljskih listov, da se izjavijo: 1. Ali se strinjajo z nami, da bi bilo potrebno in koristno, da se prirejevale vseslovenske učiteljske skupščine in šolske razstave? 2. Ali verujejo, da bi bile uspešne takšne skupščine in razstave? 3. Kje in kdaj bi se našla sklepna pravata učiteljska skupščina? —

Novo srbsko dramatično delo. Včeraj se je v narodnem gledališču v Belgradu prvič vprizorila izvirna srbska igra »Nanibrdic«, dramska slika v 3 dejanjih iz srbskega kmotskega življenja. Drama je spisal Blagoje Nedjeljko, pevske komade pa je uglasbil Pero Krstić.

Bolgarsko sobranje si je izvolilo za predsednika dr. P. Gudeva, za podpredsednika pa Ivana Kolančevs. Sobranje je bilo otvorenje s prestolnim govorom. Značilno je, da se v prestolnem govoru niti z besedico ni omenilo razmerja med Bolgarsko in Srbijo.

Nova bolgarski list. Nečlani sedanja starobilovske vlade nameravajo ustanoviti nov političen dnevnik. List se bo imenoval »Balkanska Pošta«. Glavni urednik bo S. Radev.

Najnovejše novice. — Zopet nemški voditelj à la Wolf. Župan mesta St. Hipolit, drž. in deželnih poslanec Völk, je imel tako afero v kavarni Hirt, kjer je ljubkoval s kavarjanje ženo, da je bil primoran odložiti županstvo pa tudi svoja mandata.

Poveljnik 2. voja na Dunaju je postal dosedanj poveljnik 11. voja v Lvovu podmaršal Fiedler.

Zaradi sleparške kride obtoženi Oton Taussig na Dunaju je bil pred porotniki oproščen s 6 glasovi proti 6 glasom.

V sled amnestije na Ruskem se je vrnilo iz Švice v Rusijo več sto mladih ljudi, večinoma dijakov.

Za župana v New-Yorku je izvoljen zopet Clellan.

Marijina služba in božja služba. Časopis »France et Evangile« v Parizu poroča iz letnega počasnega katoličkega klerusa iz leta 1904 sledče interesantne podatke: Na francoskem in v Alžiriju je 1142 božjih potov. V 24 francoskih provincijah so se podajali romarji le na Marijina božja pot. Skupno je bilo 945 romanj v čast Marijino, 171 v čast raznih svetcev, samo 25 v čast Kristovo in le eno v čast hočjo. Iz tega je jasno, da je katoliška cerkev

bolj Marijina, nego Kristova cerkev. 1116 romanj za Marijo in svetnike, 25 za Krista in eno za Boga! — Da tudi pri Slovencih vlada približno tisto razmerje, ve vsak lajik, ker je Marijin kult tako razširjen, da se vsak drug skoraj dosegla skrije!

Ločitev zakona na Kitajskem. Francoz Pavel d' Enjey se je potrudil, da je proučil kitajski zakon, ter je priobčil nekoliko zaničivih podatkov o ločitvi zakona. Na Kitajskem more mož zapustiti svojo zakonito ženo, aka nima otrok, aka se grdo obnaša, aka ne spoštuje moževih starijev aka krade in če ni dobra gospodinja. Ločena žena se lahko znova omoži, a mora tudi vložiti pritožbo pri mestnem mandarinu proti ločitvi, aka je mož zlorabil avtoriteto ali razširal postavo. V tem slučaju dobi mož za kazen 80 batin in isto ženo mora znova vzeti v zakon, kar je morda najhujša kazen. Ločitev z medsebojnim odobrenjem se dogaja, kadar mož in žena ne moreta več drug drugega, trpti in kadar istodobno zahtevata ločitev. Do ločitve pride, aka mož ali žena zapusti dom. Žena stori v tem slučaju sلوžin in jo pretepo, mož jo pa potem lahko znova vzame ali jo pa da drugemu. Ona žena, ki se voda po svojem begu ali pred ločitvijo ter prečestuje, kaznuje se s smrto na večih. Ako zapusti mož dom, se ne sme žena znova vdati, dokler ne minajo tri leta in še to s dovoljenjem mandarinovim, aka med tem časom ni dobila od moža niti enega pisma. Ako zapusti žena dom pred treeci leti, kaznuje se s ločitvijo. Ločitev zakona je obvezna, aka udini žena preštevšči ali tako mož in žena ravnata drug z drugim tako grdo, da si povzroči meosebojno znatno poškodbo. Žikon se ne da na noben način ločiti, aka je žena z mečem žalovala tri cela leta za njevovim očetom ali materjo, ali ako sta sklenila zakon v siromaštvu, a še le pozneje obogatela, a če žena nima obitelji, h kateri bi se mogla povrniti.

Veliko kepo zlata so našli v rudokopu zlata v Bradiju na Ogrskem. Kepa tehta 37½ kile. Kepa so našli na ta način, da se je vsled povodnji udrala velika plasti zemlje, v kateri je bila omenjena kepa.

Stenografija za Kristovih časov. Znano je, da sta lastnik Grenfella in Kunt objavila neki rokopis iz leta 155 po Kristu. Iz tega rokopisa je bilo razvidno, da je neki grški stenograf udil nekega grškega dostojarstvenika stenografe. V sledi tega rokopisa se je mislilo, da se je takrat na Grškem prisela stenografija, ker do tega časa ni bilo nikjer v zgodovini govora o tem. Dr. F. Preisighe je pa našel zdaj mnogo starejši spomenik grške stenografije. V mestu Oxyrhynchos v Egiptu, kjer so že našli toliko znamenitih papirjev, so našli list, ki ga pošilja neki Dionizij svoji sestri Dimitriji in ki je datiran s 25. listopadom leta 27 po Kristu. V listu vprašuje Dionizij sestro, zakaj mu ne piše pisma ne z navadno, ne s stenografskim pisavo. To dokazuje, da je bila že v tistem času stenografija v Egiptu zelo razširjena.

Trinajst tisoč samorov. Vrnakov je izložil uradno poročilo o vzkroži smrti v letih 1901 do 1903. V tem poročilu je med drugim tudi razkaz samorov v naši državi polovici v imenovani dobi. Žalostna statistika izkazuje za leto 1901 4291, za leto 1902 4422 in za leto 1903 4661, skupaj torej 13 374 samorov! Obesilo se jih je 6659, ustrelilo 2728, utopilo 1512, zabodlo 312, v prepad skočilo 163, se dalo povoziti 227, zastrupilo 1417. Ostali samorovci so se ali sezgali ali so pa na kak drug način končali svoje življenje. Žalostno je pri tem, da se število samorovov od leta do leta manjši!

O tobaku. Dasi je kajenje tobaka po vsem svetu razširjeno, vendar niti zdravniki še niso o tem edini, ali je kajenje zdravju res škodljivo ali ne. Zadnje čase pa vendar razni veliki medicine trdijo soglasno, da je kajenje povod nekaterim boleznjim. Posebno povzroča baje preobilno kajenje okamenjenje žil, kar more dovesti celo do šepravosti. Tudi vplivi so se spoznali pri živalih, ki se jih je vbrizgalno tobačni sok. Toda naj se govori o tobaku kar hoče, toliko je gotovo, da mnogo kadilcev vkljub močnemu kajenju doseže visoko starost. Pri tem pa pride vendar v poštov tudi konstitucija kadilca. Kakor pri alkoholu, tako je tudi pri tobaku. Krepac človek prenese gotovo več kot slaboten. Vsekakor škodljivo pa je kajenje za otroke in mlade ljudi, škodljivo pa je tudi nezmerno kajenje, t. j. več kot šest smodnik na dan. Posledice nezmernega kajenja so: kronični katar v grlu in požiralniku, kašljanje, bripavost, vnetje oči in kratkovidnost. Kajenje cigaret je najškodljive že zategadelj, ker se jih najlaglje v obilici pokadi. Pipa je sredi

med cigareto in smodko. Škodljiv je vlažen in maloverden tobak. Tak tobak provzroča nereditnosti srca, kakor utrpanje, bolečine v srcu in nereditno bitje žile. Smodka naj se nikoli ne kadi do konca ter je dobro rabiti ustnike. So pa tudi zdravniki, ki pravijo, da je kajenje dobro za dihalo.

Smešen konec tragedije. V Inomostu se je vrgel neki revem italijanski delavec pred tiamvaj. Na srečo pa je voznik nakano pravčasno zapazil ter tako krepko zavrnil, da je morilni kandidat dobil samo lahek sunek. Med tem so prihiteli ljudje, potegnili Italijana od proge ter mu dali kozarec vode. Vožnik pa je psoval: »Teslo neumno! Ako se bočete končati, morate iti drugam. Jaz nalaček nikogar ne povozim — toda čas zgubim zaradi takega teleta!« Vse se je smejal, a veselost je bila še splošnejša, ko je tako rešen Italijan zaprosil nekega rojaka izmed gledalcev, naj mu voznikev kope besede raztolmači.

Pobožna sleparija. V Vaalsu blizu Aachenja je samostan, kjer je živel sveti Kamil, patron bolnikov in bolnišnic. Prefigani patri so kamenje Kamilove sobe zmeli v prašek, ki baje prinese zdravje vsakomur, ki ga ponuje ali rabi v vernim zaupanjem v priporočno tega svetnika. Navodilo pravi: »Bolniki naj vzemajo ta prašek na vodi ali pa ga naj potrosijo na rane med klinanjem svetnika. V slučaju čudodelnega ozdravljenja se prosi, naj se okolnosti sporočijo očetom kamilskega samostana.«

Pobožen zažigalec. Potrotno sodišče v Monakovem je obseglo zažigalec Ismaelija v triletnem času. Obsojen je na dan požiga bil na božji poti, dolgo molil v neki cerkvi, nato je pa obiskal več gostiln, nakar je šel zažigat bratovo hišo. Jako značilno!

Tekmovanje v požarnečnosti. Dosedaj so sloveli Angleži, da pojedo največ. Tako je letos poletje neki mladenič za stavbo pojedel 10 kg črešen. Nedavno pa je dosegel rekord neki Franc, ki je pojedel na mestu celega pečenega koščuruna. Had požeruh je bil tudi neki francoski vojšček, ki ga je njegov stotnik vprašal, koliko skrajšev bi pač mogel pojesti. »Skrajšev, gospod stotnik, bi lahko vedno jedel, je s počeljivim smehom odgovoril vojak.

Zivljenska vprašanja. Kaj je času neprimerno? — Ako kdo sedi v avtomobilu in poje: »Pripregli smo konje tri. — Kaj je prazno besedilice? — Ako kdo odkonli stotisoč kron, ki mu jih hoče kdo darovati, potem pa pravi: »Ali sem bil bedak.« — K

„Le Délice“

cigaretni papir, cigaretne stročnice

Dobiva se povsod: 1079-16

Glavna zalog: Dunaj, I., Prädigergasse 5.

Forman
proti
nahodu

Škatljica
40 vln.

Po vseh
lekarnah.

Učinek prenenetljiv. Ob pričetku na-
hoda skoro nezmotljiv uspeh.

3507-4

L. LUSER-jev obliž za turiste.

Pričnano najboljše sredstvo proti kur-
sni. Jim očesem, žuljem ltd. 37

Glavna zalog: L. SCHWENK-ova lekarna

Dunaj-Meidling.

Za-
te-
te-
vaj

Luser-jev obliž za turiste po K-20.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Zdravilski konjak

zajamčeno pristni
vinski destilat pod
stalnim kemiškim
nadzorstvom.

Destilerija

Camis & Stock
Tret-Barkovlje.

1/4 steklenica K 5—, 1/4 ste-
klenica K 2-60. — Na prodal v
boljših trgovinah. 93

Kožuhovina

za gospode in dame v naj-
bogatejši in največji izbiri.

LEOPOLD KLEIN

DUNAJ, I., 3013-15

Dominikanerbastei 19.

Najboljše in najcenejše nakupo-
vališče za damske plašče, žakete
in moške kožuhe.

Illustrirani katalogi gratis in franko.

Umrl so v Ljubljani:

Dne 5. novembra: Fran Gerbič, železniški

čuvaj, 62 let, Bohoričeve ulice 13, pljučnica.

Dne 6. novembra: Albert plem. Jaborneg, umirovlj. c. kr. okr. komesar, 86 let, Streliške ulice 8, ostarelost. — Fran Škulj, poštni praktikant, 26 let, Florianske ulice 24, jetika. — Franja Petrič, sodnega služe vdova, 68 let, Krakovske ulice 21, srčna hiba.

Dne 7. novembra: Ana Pezdži, mizarjeva vdova, 77 let, Kolodvorske ulice 18, kap. — Marijana Vovk, gostija 84 let, Poljanska cesta 20, ostarelost. — N. N. neznam mož, približno 40 let, star, se je v jarku poleg iškega mosta vstopil.

V deželni bolnicah:

Dne 2. novembra: Ivan Vrhovec, kaj-
žarjev sin, 4 leta, Placenta praec.

Dne 3. novembra: Marjeta Kovač, de-
lavka, 65 let, vsled raka.

Dne 4. novembra: Jurij Pelko gostač, 75 let, ostarelost. — Ivan Kraker, sedlar, 35 let, Vulnus solop. — Dominik Capris, kamnosek 41 let, pljučnica. — Fran Zem-
ljan, dijak, 21 let, Caries mult.

Meteorologično poročilo.

Vsična nad morjem 306-5. Srednji sravn. tlak 736-0 mm

Novemb.	Stanje baro- metra v mm	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo
8. sv.	7274	8°	sr. sever	dež
9. sv.	7290	50	sl. szah.	dež
10. sv.	7312	88	sljazačod	jasno

Sednja včerašnja temperatura: 7 °C.
Normalno: 54°. — Padavina v mm: 506.

Borzna poročila.

Ljubljanske

Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kralj dun. dne 8. novembra 1905.

Naložbeni papirji.

Denar Blago

majeva renta 100-15 100-95

obroba renta 100- 100-20

avstr. kronika renta 100-10 100-30

ograka kronika 118-45 95-90

zlatna 118-75 115-95

posojilo dožele Kranjčeve 99-50 101-25

posejilo mesta Split 100-60 101-60

zadarska 100- 100-

bos.-her. Žel. pos. 1902 100-55 101-55

češka dož. banka k. o. 99-75 100-05

zlat. pisma gal. d. hip. b. 100-70 101-70

pešt. kom. k. o. 100-15 107-15

zast. pisma Istanb. hr. 100-60 101-60

ograka cen. 100- 100-20

dež. hr. 100- 100-70

z. pis. ogr. hip. ban. 100- 100-70

ebi. ogr. lokalnih železnic d. dr. 95-50 100-50

češke ind. banke 100-25 101-25

prior. Trst-Poreč Žel. Žel. 99-90 100-

prior. dol. Žel. 99-50 100-

juž. Žel. kup. 316-80 318-80

avst. Žel. p. o. 100-70 101-70

Sredčke.

češke od 1. 1860/ 190-50 192-50

z. 1864/ 295-75 297-75

tinake 161- 163-

zem. kred. I. emisije 299- 307-

ogr. hip. banke 264- 271-80

srbske ž. fr. 100- 108- 110-80

češke 145-55 146-55

kreditne 24-90 26-90

inomeške 471- 481-

krakovske 79- 84-

ljubljanske 84- 86-

avst. rud. križa 52- 54-80

Ogr. 34- 36-80

češke Žel. 50- 64-

češke Žel. 72- 78-

češke Žel. 532- 542-

češke Žel. 117-50 118-50

češke Žel. 666-50 667-50

češke Žel. 163- 164-

češke Žel. 670-75 671-75

češke Žel. 778- 779-

češke Žel. 247- 247-50

češke Žel. 673-50 675-

češke Žel. 528-50 529-50

češke Žel. 2600- 2610-

češke Žel. 531- 533-

češke Žel. 290-50 292-

češke Žel. 581- 582-50

češke Žel. 149- 153-

češke Žel. 11-49 11-57

češke Žel. 19-5 19-18

češke Žel. 23-50 23-58

češke Žel. 24- 24-08

češke Žel. 117-62 117-82

češke Žel. 95-70 95-90

češke Žel. 254-25 255-

češke Žel. 4-84 5-

češke Žel. 100- 100-36

češke Žel. 5- 5-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češke Žel. 10- 10-

češ

5 krov in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. Družba pletilnih strojev za domače delavce 3477-6 THOS. H. WHITTICK & Co. Praga, Petrske náměstí 7-156. Trst, Viaa Campanile 13-156.

Prepričajte se!

Najboljši in najnovejši vrst **gepeljni in motorji za bencin, mlatilnice in slamorez-ice, trombe, celi, klinje in žage** dobite v skladniču

Fran Zemana v Ljubljani, Poljanska cesta štev. 24.

Franc Jožefova grenčica pravzaprav reprezentant grenčic. (V medic odd. splošne bolnice na Dunaju.)

Pozor pred ponaredbami! Zdolaj stojec etiketa, beseda **Milly** in pa znamka **solnce** so oblastveno varovane.

Ustanovljeno 1862. Telef. 584.
Najstarejša tvornica peči in ognjišč mašinist
c. kr. dvorni RUDOLF GEBURTH, Dunaj
VII. Kaiserstrasse 71, na voglu Burggasse. 2773-20
Specialni katalogi gratis in franko.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako porabo.
Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Kupi samo z varstveno znamko „pišč angel“ 3616-1
gramofon ki so priznano najboljši in tudi vrlo primerni za božična darila.
Aparate od K 45 — naprej tudi na obroke, prodaja
RUDOLF WEBER urar v Ljubljani na Dunajski cesti 20 nasproti kavarni „Evropa“
Nove slov. plošče za gramofon moški glasovi:
„Naprej zastava Slave“, — „Uboj“, — „Slovenske pesmi“, — „Al“ me boš kaj rada imela“, — „Zagorski zvonovi“, — „Kje so moje rožice“. Tamburanje:
„Sokolska koracnica“, — „Liepa naša domovina“.

Dogodki na Ruskem
kakor: nesrečna vojna z Japonci, krvavi nemiri in upori doma ter končni navidezno nenadni uspeh revolucije, so umevni le tistem, ki pozna ruski narod, težnje in mišljenje raznih strank ter ustroje ogromne države. O vsem tem se vsak Slovenec lahko pouči iz objektivno pisane dela

„Na razsvitu“ (Ruske študije)
ki ga je na podstavi temeljitetih študij in lastnega opazovanja napisal Bogumil Vošnjak, pisec znamenitih „Zapiskov mladega potnika“. Knjiga obsezoča 24 tiskanih pol z izvirno risbo na naslovni strani ovoja, izide v prihodnjih dneh. Cena broš. K 4-—, po pošti K 4-30.
Založništvo S. Schwentner v Ljubljani. 23 127

Prisporoča se veliki

stenski koledar

za leto 1906.

Cena samo 50 v., s pošto 60 v.

Dobi se pri 3615-2

IV. Bonaču v Ljubljani.

Stanovanje

na Kongresnem trgu št. 13, v I. nadstropju, obstoječi iz 4 sob s pritiklinami, se odda za novembarski ali februarški termin. 1442-33

Več se izve pri hišniku istotam ali v pisarni ravnateljstva užitinskega zakupa, Dunajska cesta št. 31.

Avtomatske pasti na veliko za podgane gld. 2-—, za miši gld. 1-20, ujamejo brez nadzorovanja do 40 kom. v eni noči, ne pustete duha in se same nastavijo. Past za ščurke „Eclipse“ ujame na tisoče ščurkov v eni noči; velja gld. 1-20. Povsod najboljši uspehi. Pošilja proti povzetju J. Schüller, Dunaj II, Kurzbauergasse 4. Nebroj priznanih pism. 2536-22

GRAND PRIX

Pariski svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. 3664-2

Odda se takoj v najem

prostor za prodajalno

opravljeno z vsemi v prodajalno spadajočimi opravami, na primerem kraju v hiši g. Simona Bratoža št. 39 v Št. Vidu pri Vipavi.

Sprejme se tudi v trgovski stroki izvežbana

gospodinčna

katera bi si želela nabaviti samostojno trgovino ali pa v drožbi z goriomenim gospodarjem ali pa z namenom resne ženitne ponudbe.

Več se izve ustmeno ali pismeno pri navedenem gospodarju. 3593-2

Ivan Dernič

tesarski mojster, posestnik itd.

Pavla Dernič rojena Pantar
trgovka

Radovaljica.

Horoška řela.

Na Brezjah, dne 8. novembra 1905.

3617

Razglas.

V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana se javno naznanja, da so

proračuni o dohodkih in troških za l. 1906

- 1.) mestnega zaklada;
- 2.) mestnega ubožnega zaklada;
- 3.) zaklada meščanske imovine;
- 4.) ustanovnega zaklada;
- 5.) mestne elektrarne;
- 6.) mestnega loterijskega zaklada;
- 7.) amortičnega zaklada mestnega loterijskega posojila;
- 8.) mestnega vodovoda, in
- 9.) mestne klavunce

sestavljeni in bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni in so od 4. do 19. novembra 1905 na vpogled, da vsakdo lahko naveže svoje opazke o njih.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 1. novembra 1905.

Preselitev trgovine.

Usojam si velecenjenemu p. n. občinstvu vladno javljati, da se nahaja od 7. novembra naprej moja

trgovina z rokavicami, obvezili in galanterijskim blagom

v Židovskih ulicah štev. 5

poleg gostilne „pri Lipi“.

3619-1

Trudil se bom, da bom vedno v zalogi najboljše vojaške in najfinješe dunajske glače-rokavice kakor tudi najnovejše zimske rokavice in kravate.

Priporočam se blagohotnosti cenj. p. n. občinstva z velespoštovanjem

A. KASCH.

Ges. kr. avstrijske

državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Velaven od dne 1. oktobra 1905. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Franzensfeste, Inomost, Mošakovo, Ljubno, des Selshtal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reißen in Steyr, v Lincu na Dunaj v Amstetten, — Ob 7. uri 5 m ajutri osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Murau, Maunterdorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, des Selshtal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reißen in Steyr, v Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Ljubno, Selshtal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob Jezeru, Inomost, Bregenz, Curch, Ženeva, Paris, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Mošakovo, Ljubna, čez Klein-Reißen in Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponodi osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Mošakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m sjetrati osebni vlak v Novo mesto, Straže, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m pop. istotako. Ob 7. uri 8 m sjetrati v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m sjetrati osebni vlak v Dunaju čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.), Inomost, Franzensfeste Solnograd, Linc, Steyr, v Linc, Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glödnitz, Beljak. Ob 7. uri 12 m sjetrati osebni vlak v Trbiž. — Ob 11. uri 10 m dopoldne osebni vlak v Dunaju čez Amstetten, Lipsko, Prago (v Prago direktni voz I. in II. razreda), Francovce vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejvice, Linc, Steyr, Paris, Ženeva, Curch, Bregenz, Inomost, Zell ob Jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Selshtala, Beljaka, Celovca, Malega Glödnitz, Beljak, Inomost, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 08 m sjetrati osebni vlak v Dunaju, Ljubna, Beljaka Muraua, Malega Glödnitz, Celovca, Pontabla. — Ob 8. uri 08 m sjetrati osebni vlak v Dunaju, Ljubna, Beljaka Muraua, Malega Glödnitz, Celovca, Pontabla. — Ob 8. uri 08 m sjetrati osebni vlak v Dunaju, Ljubna, Beljaka Muraua, Malega Glödnitz, Celovca, Pontabla. — Ob 7. uri 36 m sjetrati osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Pontabla, čez Selshtal od Inomosta v Solnogradu, čez Klein-Reißen in Steyr Linca, Budejovic, Plzen, Marijinh varov, Heba, Francovcev varov, Praga, Lipsko, — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJE. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m sjetrati osebni vlak v Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne v Straže, Toplice, Novo mesto, Kočevje in ob 8. uri 36 m sjetrati istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m sjetrati, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m sjetrati. — Ob 10. uri 45 m ponodi same od nedeljah in praznikih in le v oktobru. — PBL. HOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m sjetrati, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m sjetrati. Ob 9. uri 55 m ponodi same od nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjevropski čas je za 2 min. pred krajnjim časom v Ljubljani.

2079

Najcenejša in največja

domača eksportna tvrdka.

Razposiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta.

Urar in trgovec

3493-5

H. SÜTTNER V Kranju

priporoča svojo izboroz alogo najfinješih, natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk: Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski itd. najfinješega izdelka po najnižjih cenah.

Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno je to, da ga razposiljam po vsem svetu in imam tudi odjemalce urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovješji veliki cenik, kateri se pošlje zastonji in poštne prosto.

Moške ure 1/8 naravne velikosti!

Št. 505. Prava srebrna cylinder remont, trapezno koleze in z močnimi pokrovji gl. 4-85, ista z dobrim anker-kolezjem gl. 5-95.